

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 5. oujka 2008.

"Petar je govorio ustima Lava Velikoga"

Draga braćo i sestre!

Nastavljajući naše putovanje među crkvenim ocima, tim istinskim zvijezdama koje izdaleka sjaje, na ovom našem današnjem susretu približavamo se liku jednoga pape kojega je 1754. Benedikt XIV. proglasio crkvenim naučiteljem. Riječ je o svetom Lavu Velikom. Kao što to naznačuje i dodatak njegovu imenu što mu ga je tradicija vrlo brzo pridala, bio je doista jedan od najvećih papa koji su počastili rimsku stolicu, značajno pridonijevši jačanju njezina autoriteta i prestia. Osim što je bio prvi rimski biskup koji je nosio ime Lav, što ga je poslije prihvatilo još dvanaest papa, bio je i prvi papa od kojeg su nam sačuvane propovijedi što ih je upućivao narodu okupljenu oko sebe na slavljima. Sama od sebe misao se upravlja prema njemu i u kontekstu sadašnjih općih audijencija srijedom, ovih naših susreta koji su kroz posljednja desetljeća postali uobičajeni oblik susreta rimskoga biskupa s vjernicima i s tolikim posjetiteljima koji dolaze iz svih krajeva svijeta.

Lav je podrijetlom bio iz Tuskije. Oko godine 430. postao je đakonom rimske Crkve, a s vremenom je u njoj zauzeo utjecajan položaj. Ta njegova istaknuta uloga navela je 440. godine Gallu Placidiju, koja je tada vladala Zapadnim carstvom, da ga pošalje u Galiju da bi smirio tamošnju tešku situaciju. No, u ljeto te godine umro je papa Siksto III., uz čije su ime vezani veličanstveni mozaici u Svetoj Mariji Velikoj, a za njegova je nasljednika izabran upravo Lav, kojemu je to javljeno dok je još obavljao svoje mirovno poslanje u Galiji. Vrativši se u Rim, novi je papa posvećen 29. rujna 440. godine. Tako je počeo pontifikat koji je trajao dulje od dvadeset i jedne godine i koji je bez sumnje bio jedan od najznačajnijih pontifikata u povijesti Crkve. Nakon smrti, 10. studenoga 461., taj je papa pokopan uz grob sv. Petra. Njegove moći i danas se čuvaju u jednom od oltara

vatikanske bazilike.

Vremena u kojima je ivio papa Lav bila su vrlo teška: neprestani upadi barbara, stalno slabljenje carske vlasti na Zapadu i dugačka socijalna kriza nametnuli su rimskom biskupu - kao što će se to dogoditi na još očitiji način stoljeće i pol kasnije, za pontifikata Grgura Velikoga - potrebu da preuzme istaknutu ulogu i u građanskim i političkim pitanjima. To je, naravno, pridonijelo porastu vanosti i prestia rimske stolice. Osobito je poznat ostao jedan događaj iz Lavova ivota. Bilo je to godine 452., kad je papa u Mantovi, zajedno s rimskim poslanstvom, susreo Atilu, hunskoga vođu te ga odgovorio od nastavka osvajačkog rata u kojem je već bio poharao sjeveroistočne krajeve Italije. Ovaj vaan događaj ubrzo je ušao u povijest, te je postao simbolom mirotvornoga djelovanja ovoga pape. Naalost, nije toliko pozitivan bio, tri godine kasnije, ishod drugog jednog papina pothvata, koji je ipak znak hrabrosti koja i danas zadivljuje: u proljeće 455. godine Lav nije uspio spriječiti Genserikove barabare, koji su pristigli na vrata Rima, da osvoje nebranjeni grad, koji su potom dva tjedna pljačkali. Ipak, papin potez da nenaoran i okruen samo svojim klerom pođe ususret osvajaču da bi ga molio da se zaustavi, doveo je barem do toga da Rim ne bude zapaljen, te da od strašne pljačke budu pošteđene bazilike Sv. Petra, Sv. Pavla i Sv. Ivana, u koje se sklonio dio prestrašenoga stanovništva.

Dobro nam je poznato djelovanje pape Lava, zahvaljujući njegovim prelijepim propovijedima - ostalo ih je sačuvano gotovo stotinu, na sjajnom i jasnom latinskom - i zahvaljujući njegovim pismima, njih oko sto pedeset. U tim se tekstovima ovaj papa prikazuje u svoj svojoj veličini, usmjeren na sluenje istini i ljubavi, po ustrajnome posluivanju riječi, koja ga u isto vrijeme otkriva i kao teologa i kao pastira. Lav Veliki, neprekidno zauzet za svoje vjernike i za rimski narod, ali i za zajedništvo među raznim Crkvama i za njihove potrebe, bio je neumoran zastupnik i promicatelj rimskoga primata, predstavljajući se kao istinski nasljednik apostola Petra: toga su bili svjesni brojni biskupi, većinom istočni, okupljeni na Saboru u Kalcedoniji.

Ovaj Sabor koji je odran godine 451., sa svojih tristo pedeset sudionika, bio je najznačajniji skup koji se do tada ikad odrao u povijesti Crkve. Kalcedonski sabor predstavlja konačno postizanje cilja u kristološkom promišljanju triju prethodnih ekumenskih sabora: Nicejskoga iz 325. godine, Carigradskoga iz 381. i Efeškoga iz 431. godine. Već u 6. stoljeću ova četiri sabora, koja su saela vjeru drevne Crkve, počeli su se uspoređivati s četiri Evanđelja: to potvrđuje Grgur Veliki u svome poznatome pismu (I,24), u kojem kae da valja "prihvatiti i častiti, kao četiri knjige svetoga Evanđelja, četiri Sabora", jer se na njima - dodaje Grgur - "kao na čvrstom kamenu podie zdanje svete vjere".

Kalcedonski sabor, koji je odbacio Eutihovo krivovjerje koje je nijekalo ljudsku narav Sina Bojega, potvrdio je jedinstvo dviju naravi, ljudske i boanske, u jednoj Osobi, bez miješanja i bez dijeljenja.

Ovu vjeru u Isusa Krista pravoga Boga i pravoga čovjeka potvrdio je i papa Lav u značajnom doktrinalnom tekstu što ga je poslao carigradskom biskupu, u takozvanom Tomosu Flavijanau, koji

su, nakon što je pročitan u Kalcedoniji, nazočni biskupi rječitom aklamacijom prihvatili, o čemu je sačuvana i bilješka u saborskim spisima: "Petar je govorio po Lavovim ustima", jednoglasno su uzviknuli saborski oci. Ponajprije iz ovog zahvata, ali i iz drugih izvršenih za kristoloških rasprava tih godina, postaje jasno da je papa na osobiti način shvaćao odgovornost Petrova nasljednika, čija je uloga jedinstvena u Crkvi, jer "samo je jednom apostolu povjereno ono što je svim apostolima objavljeno", kao što kae Lav u jednoj od svojih propovijedi o blagdanu sv. Petra i Pavla (83,2). I tu je odgovornost papa znao vršiti, na Zapadu i na Istoku, sudjelujući u raspravama u različitim okolnostima s razboritošću, čvrstoćom i jasnoćom, svojim spisima i slueći se izaslanicima. Na taj je način pokazao da je vršenje rimskoga primata bilo potrebno tada, kao što je potrebno i danas, da bi se učinkovito moglo sluiti zajedništvu, kao značajki jedinstvene Crkve Kristove.

Svjestan povijesnog trenutka u kojem je ivio i prelaska koji se odvijao, u razdoblju duboke krize, od poganskoga prema kršćanskome Rimu, Lav Veliki znao je biti blizak narodu i vjernicima pastoralnim djelovanjem i propovijedanjem. Poticao je milosrđe u Rimu kušanom neimaštinom, nadiranjem prognanika, nepravdama i siromaštvom. Suprotstavljao se poganskim praznovjermima i djelovanju manihejskih skupina. Povezao je liturgiju sa svakodnevnim ivotom kršćana: povezujući, na primjer, post s milosrđem i milostinjom posebice prigodom kvatri koje tijekom godine označuju izmjenu godišnjih doba. Na osobiti je način Lav Veliki poučavao svoje vjernike - a još i danas njegove riječi vrijede za nas - da kršćanska liturgija nije sjećanje na prošle događaje, nego posadašnjenje nevidljivih stvarnosti koje djeluju u svačijem ivotu. To ističe u svojoj propovijedi (64,1-2) o Uskrsu, koji valja slaviti u svako doba godine "ne toliko kao nešto iz prošlosti, koliko kao sadašnji događaj". Sve to dio je jednog jasnog nauma, kae sveti papa: kao što je Stvoritelj dahom razumskoga ivota oivio čovjeka oblikovana od zemaljskoga blata, tako je, nakon istočnoga grijeha, poslao svoga Sina na svijet da čovjeku vrati izgubljeno dostojanstvo i uništi vlast đavola po novom milosnom ivotu.

To je otajstvo utjelovljenja, draga braćo i sestre, u kojem je Gospodin "ne stran ljudskome rodu, ali bez grijeha" (usp. *Serm.* 64), došao u pomoć našoj slabosti. U tom je susretu s Bogom spasenje i najveća radost našega ivota.

Papin pozdrav hrvatskim hodočasnicima na hrvatskom:

Srdačno pozdravljam sve hrvatske hodočasnike, a na poseban način vjernike iz upe Svetoga Antuna Padovanskoga iz Zagreba. Iskoristite milosno vrijeme korizme da molitvom i djelima ljubavi pripremite svoja srca za nadolazeće blagdane. Hvaljen Isus i Marija!

Copyright © Dicastero per la Comunicazione - Libreria Editrice Vaticana